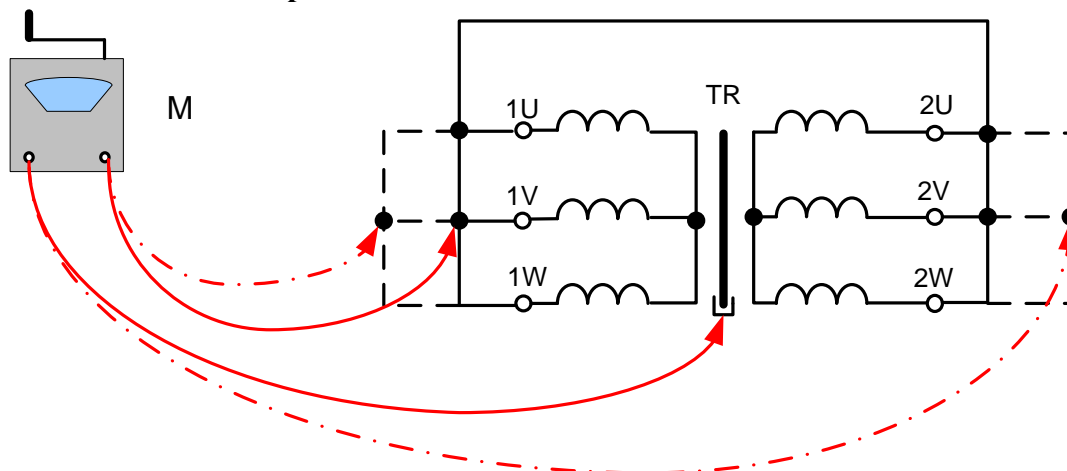

II. Meranie na trojfázovom transformátore

1. Meranie izolačného odporu

Zisťuje sa odpor – medzi jednotlivými vinutiami -----
 – medzi vinutiami a uzemnenými časťami transformátora _____

STN 35 1080 čl. 43

Pri teplote okolia $20 \pm 5^{\circ}\text{C}$

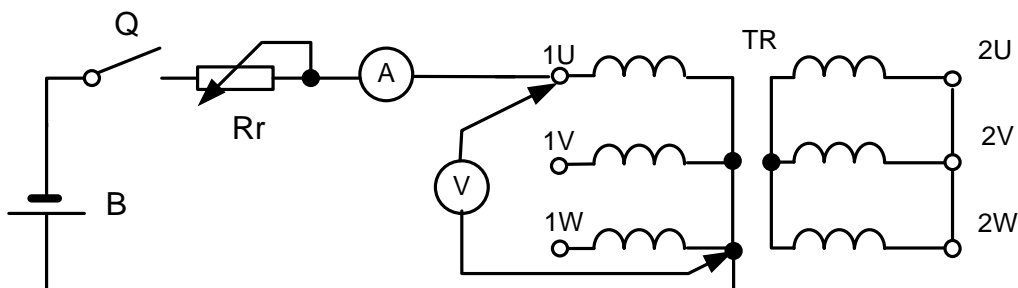
V prevádzke

$R_{iz} > 3U_n$ [M Ω ; kV]

$R_{iz} > U_n$ [M Ω ; kV]

2. Meranie ohmických odporov vinutí za studena

$I_{mer} \leq (0,1 \text{ až } 0,20)I_n$

Meranie sa uskutočňuje najskôr na primárnom vinutí a sekundárne vinutie je skratované. Následne meranie zopakujeme pre sekundárnu stranu s tým rozdielom, že skratujeme svorky primárneho vinutia. Takéto riešenie zamedzuje vzniku napät'ových špičiek spôsobených vlastnou a vzájomnou indukciou.

Zvýšenú pozornosť treba venovať pri práci s meracími prístrojmi, nakoľko pri prerušovaní prúdového okruhu dochádza k indukovaniu nebezpečných napätí (niekoľkonásobne prevyšujú napájacie napätie jednosmerného zdroja).

$$R_s = R_g \frac{\vartheta_\alpha + 20}{\vartheta_\alpha + \vartheta} \quad \vartheta_\alpha = 235^{\circ}\text{C} \text{ pre Cu} \quad \vartheta_\alpha = 230^{\circ}\text{C} \text{ pre Al}$$

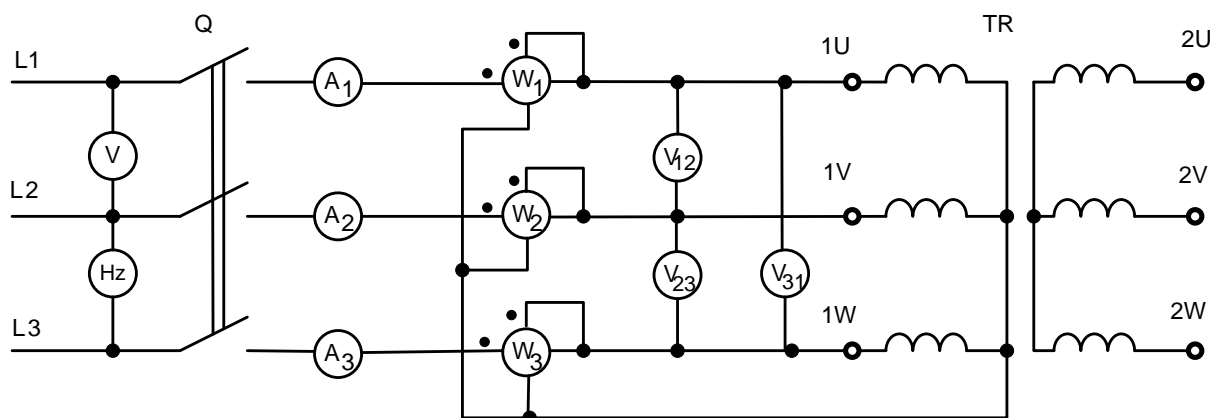
STN pripúšťa pre Cu aj Al použiť $\vartheta_\alpha = 235^{\circ}\text{C}$ (chyba max. 0,1%) potom

$$R_s = R_g \frac{255}{235 + \vartheta}$$

Tabuľka nameraných a vypočítaných hodnôt

Vin.	Medzi	U			I			R [Ω]	R _v [Ω]	R _s [Ω]	Poznámky
		α [d]	K [V/d]	U [V]	α [d]	K [A/d]	I [A]				
Primárne	1U - 0										$R_v =$ .....kΩ $v =$ .....°C $R = \frac{U}{I - \frac{U}{R_v}}$ [Ω; V, A, V, Ω]
	1V - 0										
	1W - 0										
Sekundárne	2U - 0										
	2V - 0										
	2W - 0										

3. Meranie naprázdno

Tabuľka nametaných a vypočítaných hodnôt

Č. m. Hodnota	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
U ₁₂ [V]										
U ₂₃ [V]										
U ₃₁ [V]										
U ₁₀ [V]										
I ₁ [A]										
I ₂ [A]										
I ₃ [A]										
I ₁₀ [A]										
P ₁ [W]										
P ₂ [W]										
P ₃ [W]										
P ₁₀ [W]										
R _V [Ω]										
R _W [Ω]										
ΔP _{p0} [W]										
ΔP _{j1} [W]										
ΔP _{Fe1} [W]										
cos φ ₀ [-]										

Vzťahy pre výpočet:

$$U_{10} = \frac{U_{12} + U_{23} + U_{31}}{3}$$

$$I_{10} = \frac{I_1 + I_2 + I_3}{3}$$

$$P_{p0} = P_1 + P_2 + P_3 - U_1^2 \left(\frac{3}{R_W} + \frac{3}{R_V} \right) \quad (\text{W}; \text{W}, \text{W}, \text{W}, \text{V}, \Omega, \Omega)$$

$$\Delta P_{j1} = 1,5 R_{1g} I_{10}^2 \quad (\text{W}; \Omega, \text{A}, -)$$

$$\Delta P_{Fe1} = P_{p0} - \Delta P_{j1}$$

$$\cos \varphi_0 = \frac{P_{p0}}{\sqrt{3} U_{10} I_{10}} \quad (-; \text{W}, \text{V}, \text{A})$$

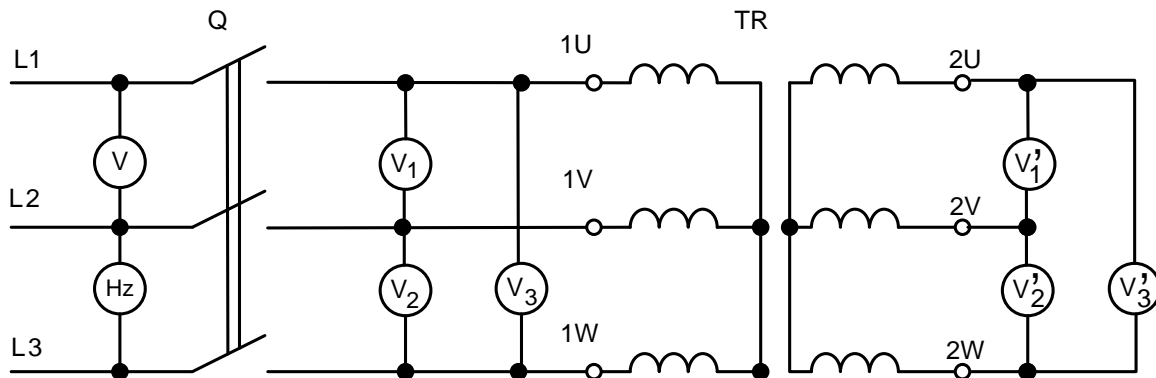
Teplota okolia ..... °C

Frekvencia napájacieho napätia ..... Hz

Charakteristika naprázdno bude uvedená na konci prípravy.

4. Meranie prevodu

Meracie napätie v rozmedzí (0,1 až 0,7) U_{1n}

Tabuľka nameraných a vypočítaných hodnôt

Primárne vinutie			Sekundárne vinutie				
U_1 [V]	1.		$U_{1V} =$ V	U'_1 [V]	1.	$U_{2V} =$ V	
	2.				2.		
	3.				3.		
U_2 [V]	1.			U'_2 [V]	1.		
	2.				2.		
	3.				3.		
U_3 [V]	1.		U'_3 [V]	1.			
	2.			2.			
	3.			3.			

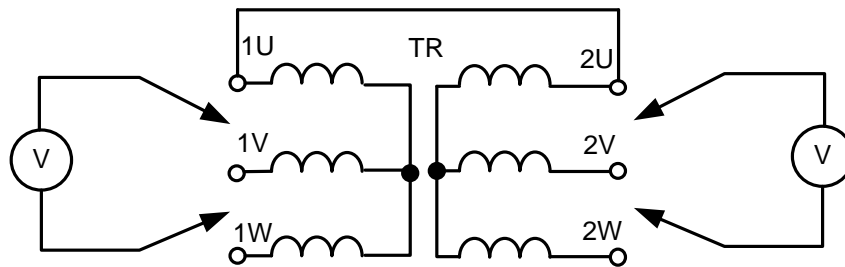
$$U_{1V} = \frac{\sum_1^3 U_1 + \sum_1^3 U_2 + \sum_1^3 U_3}{9}$$

$$U_{2V} = \frac{\sum_1^3 U'_1 + \sum_1^3 U'_2 + \sum_1^3 U'_3}{9}$$

$$p = \frac{U_{1V}}{U_{2V}}$$

Údaj sa porovná so štítkovým údajom a vyčíslí sa percentuálny rozdiel.

5. Zisťovanie hodinového uhla

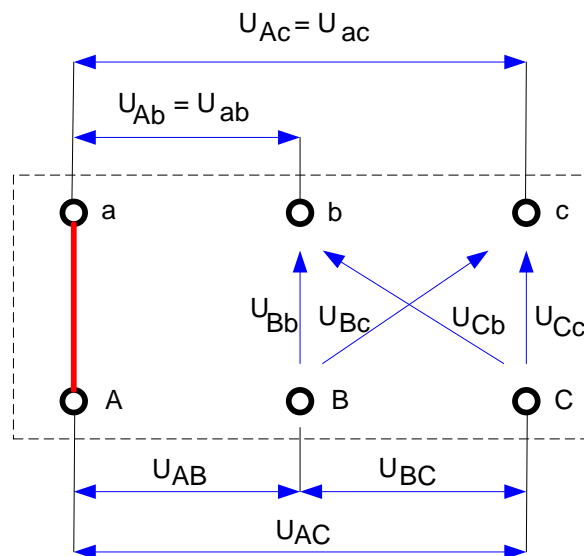
Tabuľka nametaných hodnôt (V)

U_{1U-1V}	U_{1U-1W}	U_{1V-1W}	U_{2U-2V}	U_{1V-1W}	U_{2U-2W}	U_{1V-2V}	U_{2W-1W}	U_{1W-2V}	U_{1V-2W}

Príklad konštrukcie fázorového diagramu je uvedený so zjednodušeným indexovaním v ktorom platia tieto rovnosti:

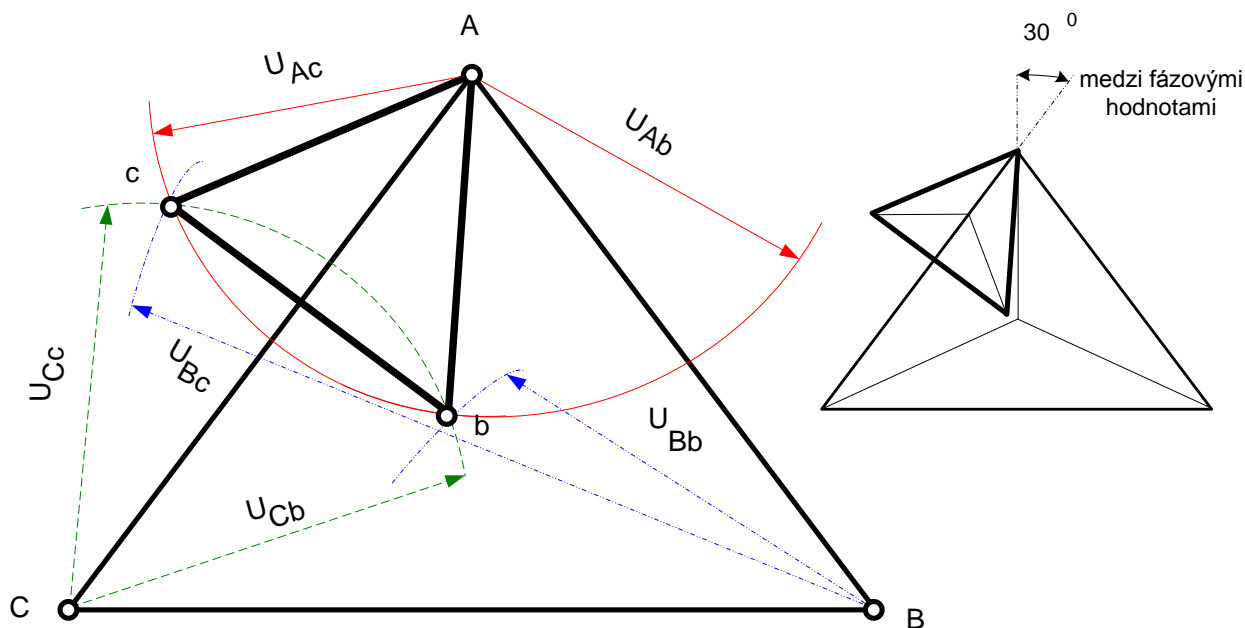
$1U - A$
 $1V - B$
 $1W - C$
 $2U - a$
 $2V - b$
 $2W - c$

Svorkovnica stroja je nasledovná:

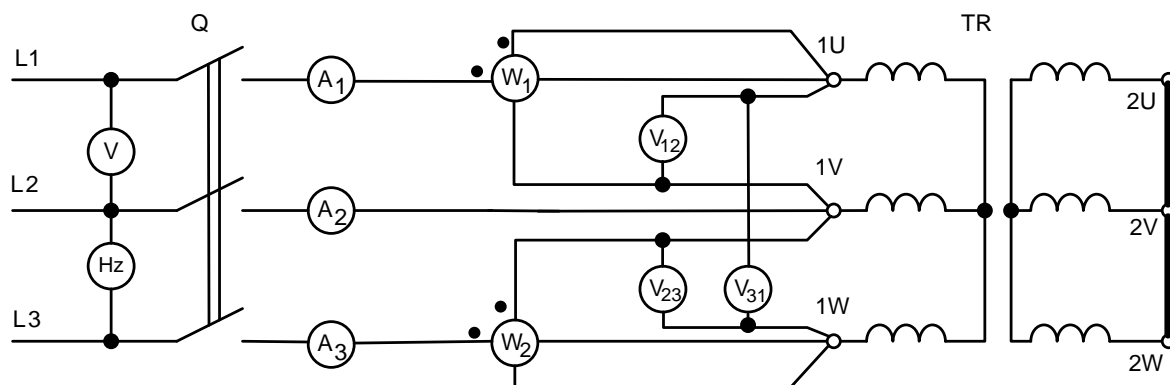
Postup zostrojenia fázorového diagramu meraných napätí:

1. Z nameraných hodnôt v určenej mierke napätí nakreslíme *fázorový diagram* (napr. *trojuholník*) strany vyššieho napájacieho napätia.
2. Poloha bodu a fázorového trojuholníka strany nižšieho napätia – je totožná s bodom A (lebo A, a sú spoločnými, vodivo spojenými bodmi).
3. Ďalšie vrcholy fázorového trojuholníka sú priesečníkmi kruhových oblúkov s polomermi, ktoré sa vo zvolenej mierke rovnajú nameraným napätiam. *Napríklad vrchol c je priesečníkom oblúkov U_{Bc} a U_{Cc} (kontrola U_{Ac}). Podobne dostaneme aj vrchol b (konštrukcia fázorového diagramu je naznačená na Obr. 4).*
4. Uhol medzi dvojicou trojuholníkov (prípadne hviezd) je hľadaným *uhlom natočenia fáz* (*hodinovým uhlom*), meraný v smere pohybu hodinových ručičiek od primárneho trojuholníka. Príklad možných fázorových diagramov pri spojení svoriek a – a uvádza literatúra [1].

Obr. Konštrukcia fázového diagramu meraných napätí

6. Meranie nakrátko

Nakoľko účinník je pri chode nakrátko podstatne väčší, ako pri chode naprázdno, používa sa Áronovo zapojenie. Napäťové cievky W – m a V – m zapájame priamo na svorky transformátora, aby sme znížili úbytky napätia – straty v prívodných vodičoch.

Tabuľka nameraných a vypočítaných hodnôt

Č. m. Hodnota	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
U_{12} [V]										
U_{23} [V]										
U_{31} [V]										
U_k [V]										
I_1 [A]										
I_2 [A]										
I_3 [A]										
I_k [A]										
P_1 [W]										
P_2 [W]										
P_{pk} [W]										
R_v [Ω]										
R_w [Ω]										
ΔP_{jk} [W]										
ΔP_d [W]										
ΔP_p [W]										
$\cos \varphi_k$ [-]										

Vzťahy pre výpočet:

$$U_k = \frac{U_{12} + U_{23} + U_{31}}{3} \quad (\text{V})$$

$$I_k = \frac{I_1 + I_2 + I_3}{3} \quad (\text{A})$$

$$P_{pk} = P_1 + P_2 - U_k^2 \left(\frac{2}{R_w} + \frac{3}{R_v} \right) \quad (\text{W}; \text{W}, \text{V}, \Omega, \Omega) \quad \text{- príkon stroja pri chode nakrátko}$$

$$\Delta P_{jk} = 1,5 R_l I_{lk}^2 \quad (\text{W}; \Omega, \text{A}) \quad \text{- Joulove straty v stroji}$$

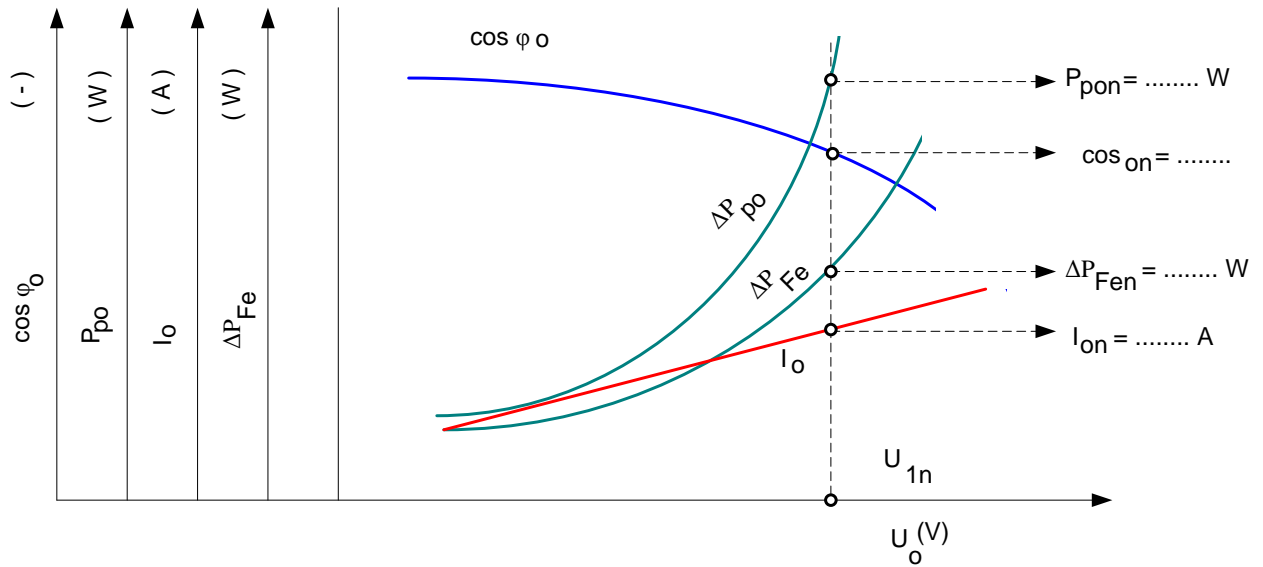
$$\Delta P_d = P_{pk} - \Delta P_{jk} \quad (\text{W}) \quad \text{- dodatočné straty}$$

$$\cos \varphi_k = \frac{P_{pk}}{\sqrt{3} U_k I_k} \quad (-; \text{W}, \text{V}, \text{A}) \quad \text{- účinník pri chode nakrátko}$$

$$u_k = \frac{U_{kn}}{U_{1n}} 100 = \frac{Z_k I_{1n}}{U_{1n}} 100 \quad (\%; \Omega, \text{A}, \text{V}) \quad \text{- napätie nakrátko}$$

$$Z_k = \frac{u_k U_{1n}}{100 I_{1n}} \quad (\Omega; \%, \text{V}, \text{A}) \quad \text{- impedancia nakrátko}$$

Charakteristika naprázdno

Charakteristika nakrátko

